

UCHWAŁA NR LXX/372/24
RADY GMINY DZIEMIANY

z dnia 23 kwietnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej dla gminy Dziemiany na lata 2024-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 424) **Rada Gminy Dziemiany** uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla gminy Dziemiany na lata 2024-2027 zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dziemiany.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Dziemiany

Krzystian Sikora

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr LXX/372/24
Rady Gminy Dziemiany
z dnia 23 kwietnia 2024 r.

GMINNY PROGRAM
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
dla Gminy Dziemiany na lata 2024 – 2027

PRZEMOC DOMOWA

Definicja przemocy

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424 z późn. zm.), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

1. **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania,
2. **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna,

3. **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.,
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku:

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy.

Rodzaje przemocy

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede

wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia¹. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym².

Czynniki ryzyka przemocy domowej

1) Normy społeczne i kulturowe - przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny. Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

2) Dziedziczenie wzorca przemocy - przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich,

¹ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

² *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców*. NASK Akademia, Warszawa 2020.

przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub przemocy tej doznają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów.

3) Uzależnienie i nadużywanie alkoholu i narkotyków - statystyki dowodzą, że wiele osób stosujących przemoc, krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków. Środki psychoaktywne osłabiają kontrolę własnych zachowań, zwiększają prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburzają ocenę sytuacji i mogą powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Badania wskazują na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a używkami, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

4) Środowisko społeczne - istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej.

Mechanizmy przemocy domowej

a) **Syndrom wyuczonej bezradności** - to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji.

b) **Zjawisko prania mózgu** - mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby członkowie rodziny funkcjonowali zgodnie z życzeniem osoby, która stosuje przemoc. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie, degradacja, monopolizacja

uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

c) **Zespół stresu pourazowego PTSD** (post traumatic stress disorder) - zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.

d) **Proces wiktylizacji** - każdy „wchodząc” w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy domowej czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie przedstawicieli instytucji i służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem osoby doznającej przemocy nazywamy wtórnym zranieniem.

e) **Syndrom sztokholmski** - takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Podobny mechanizm obronny pojawia się u osób doznających przemocy domowej. Są one wdzięczne za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia ze strony krzywdzącego je partnera, a czasem nawet za to, że żyją.

f) **Mechanizm „psychologicznej pułapki”** - wiele osób odczuwa zdziwienie, kiedy

dowiaduje się, że osoba doznająca przemocy domowej tkwi w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i w którym nie respektuje się jej praw. Tymczasem osoba doznająca przemocy domowej żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej ze związku zrezygnować.

Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2022 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 71 631, w tym 73% stanowiły kobiety (51 935 osób), 15% – małoletni (10 982 osoby), z kolei 12% – mężczyźni (8 714 osób). W 2022 roku zanotowano 62 244 osoby stosujące przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 55 426 osób (89%). W porównaniu do 2021 roku liczba osób doznających przemocy zmniejszyła się o 5,5% (4 130 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc spadła o 4,0% (2 602 osoby).

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia. Przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczenie przemocy domowej niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania, jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal próbuje stosowanie kar cielesnych w procesie

wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje, kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21%.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto, zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające, pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy domowej lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 535 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu

opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Dziemiany. Istotnym elementem **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027** jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027**.

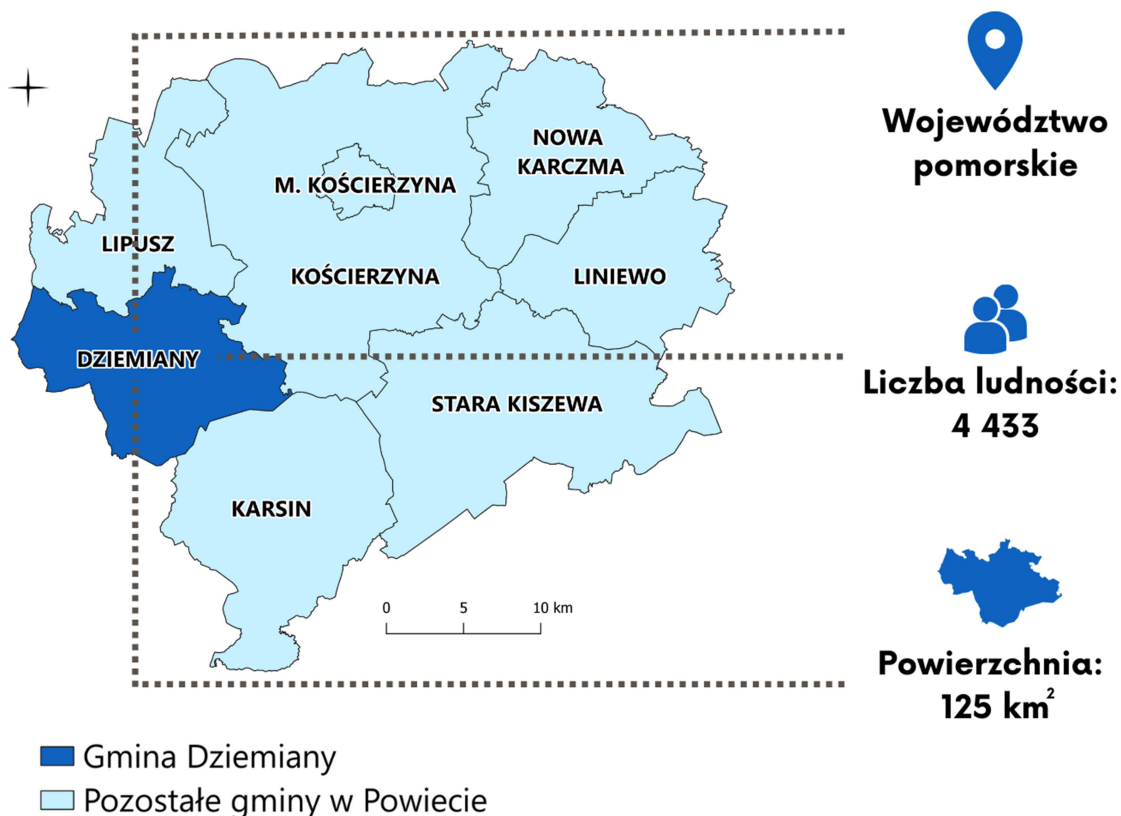
Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

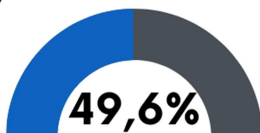

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

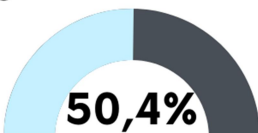
Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziemianach.

2 197

2 236

Przyrost naturalny: -7

zgony
53.9%

urodzenia
46.1%

1

KULTURA

- Ośrodek Kultury i Sportu w Dziemianach
- Gminna Biblioteka Publiczna w Dziemianach

2

OŚWIATA

Placówki publiczne:

- Szkoła Podstawowa im. Generała Stanisława Sosabowskiego w Kaliszu
- Zespół Kształcenia i Wychowania w Dziemianach
- Gminny Żłobek w Dziemianach

3

POMOC SPOŁECZNA

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

CHARAKTERYSTYKA GMINY DZIEMIANY

*Dane statystyczne umieszczone na grafice pochodzą z 2022 roku.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Dziemiany zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, który tworzą przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
  - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
  - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
  - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,

- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 803).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • wczesna diagnoza, • poradnictwo, • udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, • dystrybucja materiałów edukacyjnych, • organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,

Instytucja	Obszar działania
	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, • udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, • obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Komenda Powiatowa Policji	<ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
Placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • wczesna diagnoza, • przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe	<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej, • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, • opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, • monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, • dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, • realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: Opracowanie własne

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe,
- lokalne organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psychologzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY DZIEMIANY

Analiza danych zastanych

Na przestrzeni lat 2020-2022 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy domowej nie skorzystała żadna z rodzin zamieszkujących obszar gminy Dziemiany.

W 2022 roku w gminie Dziemiany funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny oraz powołano 3 grupy robocze. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2022 wahała się – najwięcej spotkań odbyło się w roku 2022 (16), z kolei najmniej w roku 2021 (10). Liczba utworzonych grup roboczych w 2022 roku wyniosła 3, co oznacza spadek na poziomie 66,7% względem roku 2020. Liczba posiedzeń grup roboczych również uległa spadkowi i w 2022 roku wyniosła 9. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu i grup roboczych w latach 2020-2022

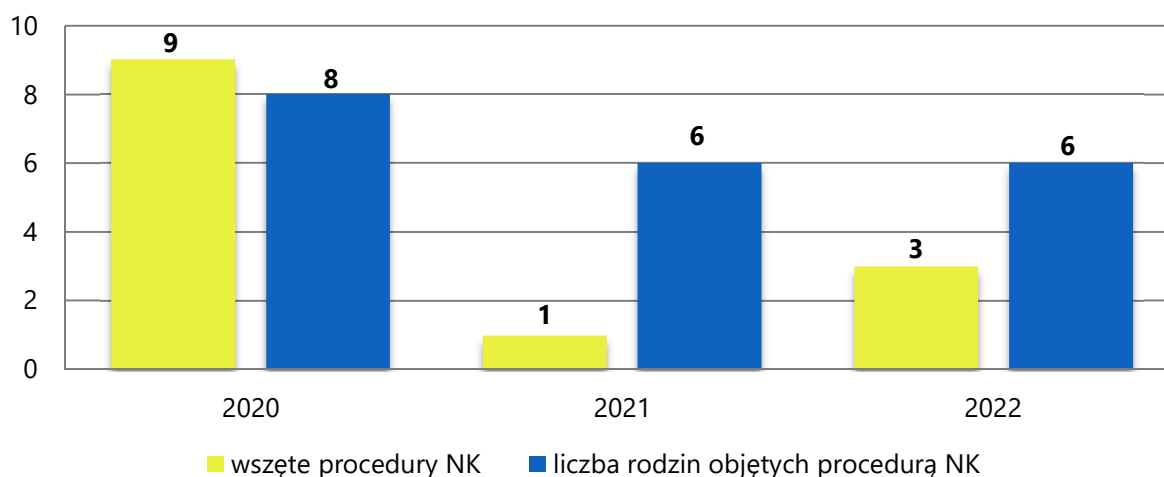
lp.	wyszczególnienie	2020	2021	2022
1	liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych	1	1	1
2	liczba posiedzeń zespołów	15	10	16
3	liczba utworzonych grup roboczych	8	3	3
4	liczba spotkań grup roboczych	23	25	9

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2022

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych

działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2020 roku wszczęto 9 procedur, w 2021 roku – 1, natomiast w 2022 roku – 3. Liczba rodzin objętych procedurą w latach 2020-2021 uległa spadkowi, a następnie utrzymywała się na stałym poziomie. Dane te obrazuje wykres nr 1.

Wykres 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

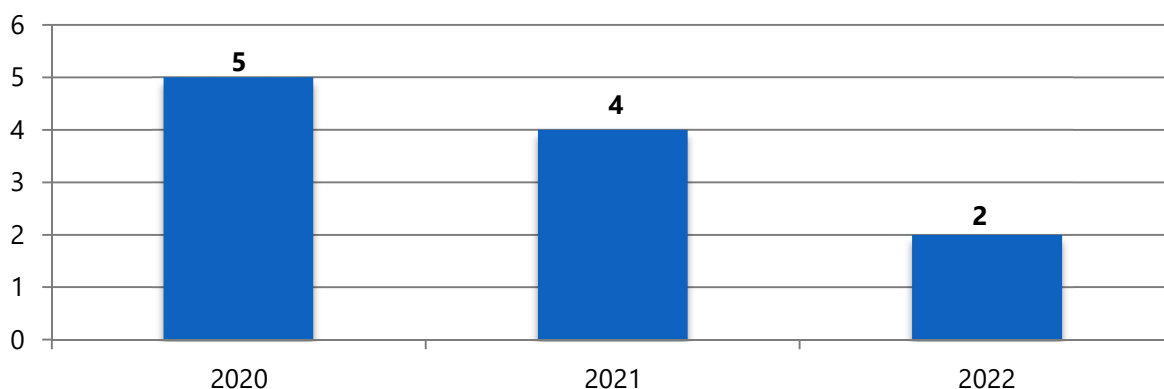

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2022

Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” przyjmowała tendencje spadkowe. W 2020 roku zakończono 5 procedur, w 2021 roku – 4, natomiast w 2022 roku – 2, co oznacza spadek na poziomie 60,0% względem roku bazowego.

Wykres 2. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2022

W 2022 roku liczba osób, które zostały objęte wsparciem wyniosła 10, w tym 7 kobiet, 2 dzieci oraz 1 mężczyzna. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba osób objętych pomocą ulegała wahaniom – najwięcej odnotowano w 2022 roku, wtedy też zaobserwowano największy udział dzieci w ogóle osób objętych różnymi formami wsparcia (20,0%).

Tabela 3. Liczba osób z terenu gminy Dziemiany objętych pomocą w różnorodnych formach wsparcia w latach 2020-2022

lp.	wyszczególnienie	2020	2021	2022
1	liczba mężczyzn	2	0	1
2	liczba dzieci	1	1	2
3	liczba kobiet	5	5	7
4	liczba osób (ogółem)	8	6	10

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2022

Istotnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy są również działania podejmowane przez dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie, których zadaniem jest m.in. przeprowadzanie interwencji w związku z występowaniem przemocy domowej. W 2022 roku funkcjonariusze interweniowali 12 razy w sprawach dotyczących stosowania przemocy domowej, co oznacza wzrost na poziomie 20,0% względem roku 2020. Problem przemocy często związany jest z nadużywaniem alkoholu lub narkotyków – w 2022 roku Policja interweniowała 13 razy w związku z powyższym. W analizowanym okresie odnotowano wahania liczby

interwencji w tej sprawie – w odniesieniu do roku 2020 nastąpił niewielki spadek, z kolei w zestawieniu z rokiem poprzednim odnotowano ponad dwukrotny wzrost. Jednocześnie podejmowano działania profilaktyczne mające na celu m.in. przeciwdziałanie przemocy domowej – w 2020 roku podjęto 5 działań, w 2021 roku – 2, natomiast w 2022 – 8, co było najwyższą uzyskaną wartością w ciągu ostatnich trzech lat.

Tabela 4. Działania podejmowane przez Policję w celu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2020-2022

lp.	wyszczególnienie	2020	2021	2022
1	liczba interwencji związanych z przemocą domową	10	8	12
2	liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu oraz narkotyków	15	6	13
3	prowadzone działania profilaktyczne	5	2	8

Źródło: Dane udostępnione przez Posterunek Policji w Dziemianach

Działalność z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest prowadzona także przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Według stanu na koniec 2022 roku Komisja liczyła 6 członków. W 2022 roku jej członkowie przeprowadzili rozmowy z 10 osobami uzależnionymi od alkoholu i 11 członkami ich rodzin, w 2021 roku rozmawiali z 5 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 5 członkami rodzin osób uzależnionych, natomiast w 2020 roku przeprowadzono 14 rozmów, w tym 6 z osobami uzależnionymi oraz 8 z członkami ich rodzin. Ponadto w latach 2020-2021 Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia łącznie wobec 8 osób uzależnionych od alkoholu (wobec 2 osób w 2020 roku i 6 osób w 2021 roku), z kolei w latach 2020 i 2022 wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego kolejno wobec 2 osób w 2020 roku i 3 osób w 2022 roku. W stosunku do 2020 roku odnotowany został wzrost liczby osób uzależnionych, oraz członków ich rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy. Szczegółowe dane prezentuje tabela poniżej.

Tabela 5. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Dziemiany wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022

lp.	wyszczególnienie	2020	2021	2022
1	liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	6	5	10
2	liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	8	6	11
3	liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	2	6	-
4	liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	0	3

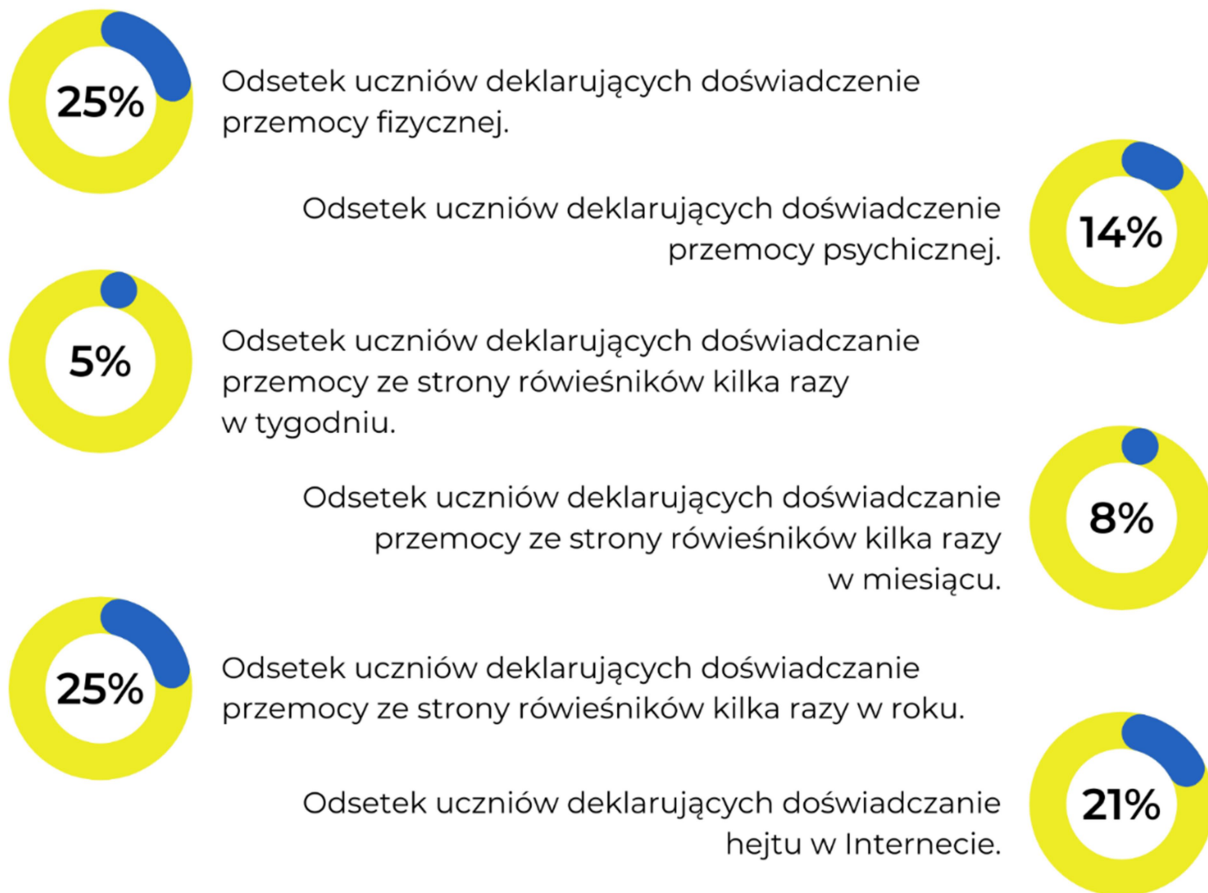
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok oraz KCPU-G1 za 2022 rok

Analiza wyników badań społecznych

W 2021 roku na terenie gminy Dziemiany przeprowadzone zostało badanie ankietowe mające na celu identyfikację występujących wśród mieszkańców problemów społecznych, w tym przemocy. W badaniu wzięło udział 75 dorosłych mieszkańców Gminy, wśród których znajdowało się 61 kobiet oraz 14 mężczyzn, a także 158 uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych z terenu Gminy.

Poniżej przedstawione zostały wnioski z przeprowadzonych badań wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców gminy Dziemiany, dotyczące kwestii szeroko rozumianej przemocy.

Problem przemocy wśród uczniów klas IV-VI:

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziemiany na lata 2021-2025

Z badań przeprowadzonych wśród uczniów klas IV-VI szkół podstawowych z terenu gminy Dziemiany wynika, iż:

- średnio co czwarty badany uczeń doświadczył przemocy fizycznej (25%),
- przemocy psychicznej doświadczyło 14% uczniów biorących udział w badaniu,
- średnio co czwarty uczeń przyznał, iż doświadcza przemocy ze strony rówieśników przynajmniej kilka razy w roku (25%),
- doświadczenie hejtu w Internecie zadeklarował średnio co piąty uczeń (21%),
- jako najczęstszą formę doznawanej cyberprzemocy, respondenci wskazali otrzymywanie wiadomości z przezwiskami/obelgami (25%).

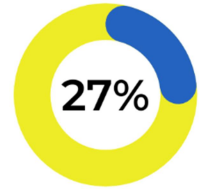

Problem przemocy wśród uczniów klas VII-VIII:

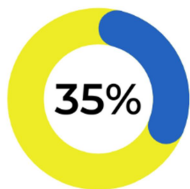
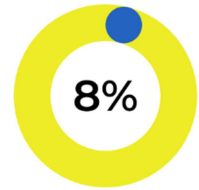
Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy fizycznej.

Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy psychicznej.

Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy ze strony rówieśników kilka razy w tygodniu.

Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy ze strony rówieśników kilka razy w miesiącu.

Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy ze strony rówieśników kilka razy w roku.

Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie hejtu w Internecie.

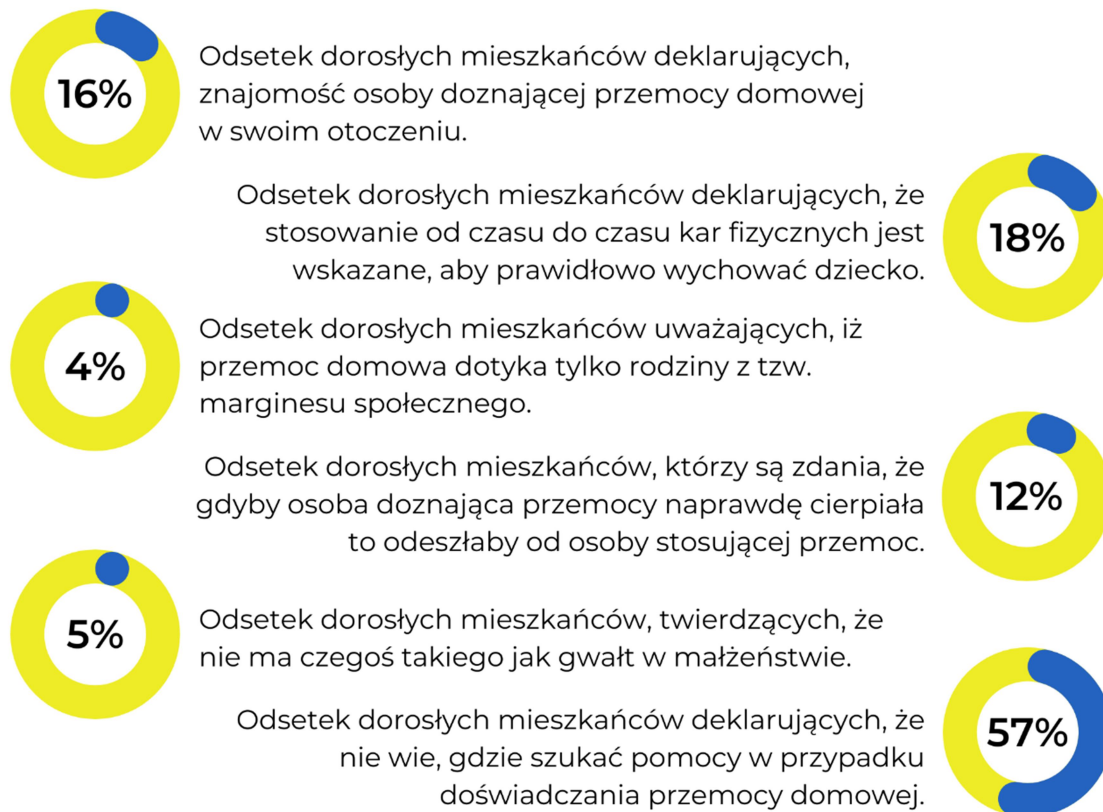

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziemiany na lata 2021-2025

Z badań przeprowadzonych wśród uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych z terenu gminy Dziemiany wynika, iż:

- średnio co piąty badany uczeń doświadczył przemocy fizycznej (20%) – to o 5 pp. mniej niż w przypadku uczniów klas IV-VI,
- przemocy psychicznej doświadczył średnio co czwarty uczeń biorący udział w badaniu (27%) – to o 13 pp. więcej niż w przypadku uczniów klas IV-VI,
- jeden na trzech uczniów uczestniczących w badaniu przyznał, iż doświadcza przemocy ze strony rówieśników przynajmniej kilka razy w roku (35%) – to o 10 pp. więcej niż w przypadku uczniów klas IV-VI,
- doświadczenie hejtu w Internecie zadeklarował średnio co trzeci uczeń (33%) – to o 12 pp. więcej niż w przypadku uczniów klas IV-VI,
- jako najczęstszą formę doznawanej cyberprzemocy, respondenci wskazali otrzymywanie wiadomości z przezwiskami/obelgami (38%).

Problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców:

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziemiany na lata 2021-2025

Z badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Dziemiany wynika, iż:

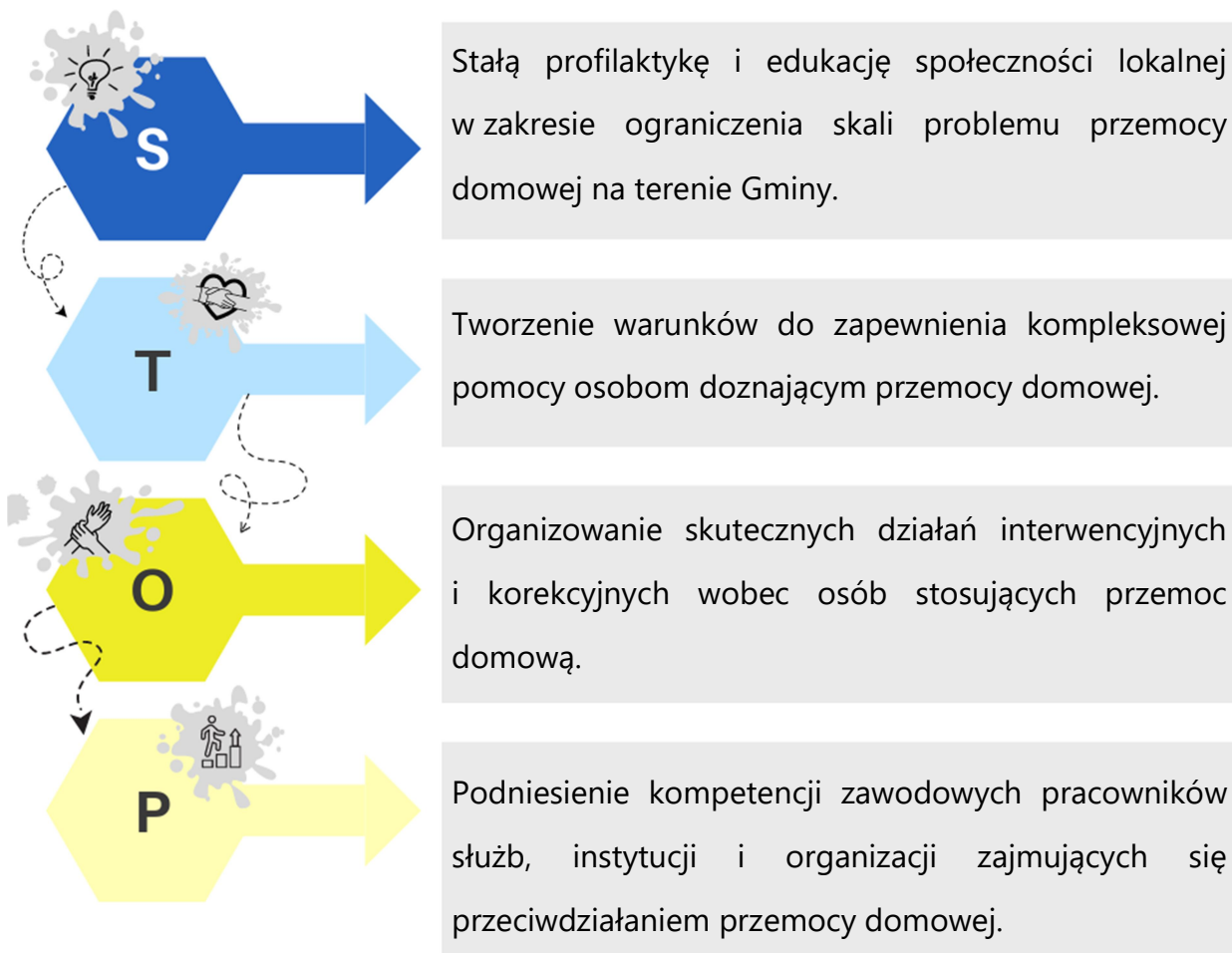
- znajomość w swoim otoczeniu osoby, która doświadcza przemocy domowej zadeklarowało 16% ankietowanych,
- w opinii 18% respondentów stosowanie „przystłowiowych klapsów” jest przejawem dyscypliny w wychowaniu dzieci,
- 4% badanych jest zdania, że problem przemocy domowej dotyka jedynie rodzin z tzw. marginesu społecznego,
- co dziesiąty badany dorosły mieszkaniec Gminy twierdzi, że gdyby osoba doświadczająca przemocy cierpiała to odeszłaby od osoby stosującej przemoc (12%),
- w opinii 5% ankietowanych gwałt w małżeństwie nie występuje,
- ponad połowa dorosłych mieszkańców nie wie, gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczania przemocy domowej.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności działań i poziomu współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz dążenie do zmniejszenia skali tego zjawiska na terenie gminy Dziemiany.

Cel będzie realizowany w szczególności poprzez:

1. Stała profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej w zakresie ograniczenia skali problemu przemocy domowej na terenie Gminy.

Ip.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom.	Liczba zainicjowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych.	ZI, UG, OPS, GKRPA, placówki oświatowe, KPP, NGO
2.	Upowszechnianie informacji na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	Liczba działań podjętych w celu upowszechnienia informacji.	ZI, UG, KPP, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
3.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UG, KPP, GKRPA, OPS, NGO, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne, placówki oświatowe
4.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba podjętych działań edukacyjnych.	ZI, UG, GKRPA, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne, OPS, NGO, placówki oświatowe

5.	Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, w tym uzależnień, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych, organizację pogadarek, zamieszczanie informacji w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itp.	Liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych.	ZI, UG, KPP, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne, placówki ochrony zdrowia
		Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.	
6.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej i rówieśniczej.	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów.	UG, KPP, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne
7.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, w celu podnoszenia wrażliwości i skali reakcji społecznej na kwestie przemocy domowej.	Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych.	ZI, UG, KPP, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne
8.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, NGO, placówki oświatowe, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne

9.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba zrealizowanych programów.	PCPR, UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe
		Liczba uczestników programów.	
10.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez organizowanie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów.	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy.	OPS, UG, placówki oświatowe

2. Tworzenie warunków do zapewnienia kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Zapewnienie ochrony osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób, które skorzystały ze schronienia.	OPS, PCPR
2.	Zapewnienie dostępu do bezpłatnej pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	Liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy.	ZI, GKRPA, OPS, UG, NGO, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia,
		Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa.	
		Liczba podmiotów zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą domową.	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	OPS
4.	Udzielanie rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba rozpoczętych procedur.	ZI, GKRPA, OPS, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba zakończonych procedur.	
		Liczba rodzin objętych procedurą.	

5.	Wspieranie rodzin, w których zdiagnozowano problem przemocy domowej.	Liczba rodzin, których objęto pracą socjalną.	OPS
6.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	OPS
7.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej.	PCPR, OPS
8.	Utworzenie grupy samopomocowej/terapeutycznej dla osób doznających przemocy domowej lub dotkniętych problemem uzależnień.	Liczba osób uczęszczających na spotkania grupy samopomocowej.	OPS, UG, NGO, GKRPA
9.	Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego zapewniającego wsparcie dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej, w związku z uzależnieniem członka rodziny.	Liczba osób objętych wsparciem Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.	GKRPA, UG

3. Organizowanie skutecznych działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w Programie.	ZI, GKRPA, OPS, PCPR
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób, które uczestniczyły w Programie.	ZI, GKRPA, OPS, PCPR
3.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania z mieszkania zajmowanego wspólnie z członkami rodziny oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoby te zwykle lub regularnie przebywają.	Liczba interwencji w związku z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową.	KPP, ZI
4.	Podjęcie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły się uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym.	Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.	ZI, KPP

4. Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Przeprowadzenie szkoleń, seminariów i konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji i seminariów.	ZI, GKRPA, OPS, UG, KPP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe
2.	Organizowanie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba przeprowadzonych superwizji.	ZI, OPS, GKRPA, KPP, placówki ochrony zdrowia, PCPR
3.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu.	Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu.	ZI
4.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności dotyczących pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.	Liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczących w szkoleniach.	ZI
		Liczba przeprowadzonych szkoleń.	

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Dziemiany, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027 zakłada:

- uwrażliwienie społeczności lokalnej i zmianę biernych postaw względem zjawiska przemocy domowej,
- podniesienie jakości funkcjonowania rodzin m.in. poprzez promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- zwiększenie dostępności informacji w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób doznających przemocy,
- zapewnienie bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy,
- wzmocnienie efektywności działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową,
- wzrost liczby działań podejmowanych przez odpowiednie służby w celu przeciwdziałania przemocy domowej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027 finansowane będą z budżetu Gminy, w tym budżetu OPS i GKRPA oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- a) analizę dokumentów,
- b) badanie ankietowe adresatów Programu,
- c) badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

- b) kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Za koordynowanie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027 odpowiedzialny jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziemianach.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dziemiany na lata 2024-2027 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 6. Harmonogram wdrażania Programu

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Dziemiany o przyjęciu do realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027”	II kwartał 2024 r.
Etap II	Koordynacja realizacji zadań objętych Programem	III kwartał 2024 r. – IV kwartał 2027 r.
Etap III	Sprawozdawczość	Corocznie w okresie od 2024 r. do 2027 r.
Etap IV	Ewaluacja Programu	I kwartał 2028 r.

Źródło: Opracowanie własne

PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotykającym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników

takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doświadczających przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, stosujące ją oraz jej świadków. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu gminy Dziemiany stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych, takich jak trwałe zmiany w postępowaniu osób stosujących przemoc domową, prawidłowe funkcjonowanie społeczne oraz emocjonalne osób doświadczających przemocy domowej itp.

Cele i zadania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dziemiany na lata 2024-2027, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

WYKAZ SKRÓTÓW:

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KPP – Komenda Powiatowa Policji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – „Niebieskie Karty”

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny